

07.11.2016.

Б
Р
О
Ј

11

БИЛТЕН

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЈАГОДИНА**

Телефон: 035/8221931

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

СТОЧАРСТВО

- НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ СИЛИРАЊА СТОЧНЕ ХРАНЕ

- Дипл.инж. Драган Јаковљевић

- ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА

- Дипл.инж. Верица Лазаревић

РАТАРСТВО И ПОВРТАРСТВО

- ПРОИЗВОДЊА РАЖИ

- Дипл.инж. Миланка Миладиновић

- АНТИФРИЗ

- Дипл.инж. Миодраг Симић

- ОСНОВНА ОБРАДА ЗЕМЉИШТА

- Дипл.инж. Драган Мијушковић

- ВАЂЕЊЕ И ЧУВАЊЕ ЦЕЛЕРА

- Дипл.инж. Мира Миљковић

ВОЂАРСТВО И ВИНОГРАДАРСТВО

- УЗГОЈНИ ОБЛИЦИ ШЉИВЕ

- Дипл.инж. Дејан Јоцић

- ГАЈЕЊЕ ДВОРОДНИХ МАЛИНА-НЕГА ЗАСАДА У ПУНОМ РОДУ

- Дипл.инж. Игор Андрејић

ЗАШТИТА БИЉА

- ПРОБЛЕМИ У ЗАШТИТИ ВОЂА У 2016-ОЈ ГОДИНИ

- ЗАШТИТА ВОЂА У НОВЕМБРУ МЕСЕЦУ

- Дипл.инж. Љиљана Јеремић

- ВРСТЕ ЗАДРУГА У ПОЉОПРИВРЕДИ

- Дипл.инж. Ружица Ђукић

ЦЕНЕ ВОЂА И ПОВРЂА ПРЕУЗЕТЕ ИЗ СТИПС-а

АГРОПОНУДА

СТОЧАРСТВО

НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ СИЛИРАЊА СТОЧНЕ ХРАНЕ (коришћење угљен диоксида)

Конзервисање хране за исхрану домаћих животиња се примењује у пољопривреди у свим деловима света. Биљке се после жетве или косидбе транспортују са поља до фарме, убацују у силос, сабијају да би се истиснуо ваздух, а затим се силос специјалним фолијама прекрива како би се обезбедили услови за одвијање ферментације. Силажа настаје као производ конзервирања биљака млечно-киселинском ферментацијом и заступљена је током целе године. Процес респирације смањује квалитет силаже за исхрану домаћих животиња јер се у овој фази користи високо сварљива енергија и смањује количина хранљивих материја потребних за раст и развој корисних бактерија млечне киселине при процесу конзервирања.

Проналазак новог поступка и примене угљен диоксида у гасу или чврстом стању у виду сувог леда на конзервирање сточне хране иновативни елемент у процесу силирања биљака. Новост код проналаска и примене ове технологије силирања је да угљен диоксид делује одмах на сило масу односно нема чекања завршетка фазе аеробне респирације јер у току од свега 0-2 сата обезбеђује анаеробне услове за раст и развој бактерија млечне киселине које се налазе на површини зелене биљке, на тај начин је почетна хранљива вредност биљке пре силирања очувана током конзервирања. Изразито повољан ефекат угљен диоксид има на квалитет и рок трајања силаже. Аеробна стабилност силаже је при отварању силоса временски продужена и до 80%, успорен је развој плесни. Губицу су минимални, посебно на горњим угловима у силосу. Почетне фазе силирања при покривању силаже и завршне фазе при отварању силоса и изузимању силаже су тачке ризика које се овом технологијом елиминишу. Утрошак новчаних средстава у примени нове технологије на фарми је врло притупачан просечном фармеру, угљен диоксид се данас увелико користи у прехранбеној индустрији при паковању хране у производњи газираних пића и др. Припрема силаже на фарми одавно је пракса у свету и код нас. Чињеница је да се припрема једном годишње а да се користи током целе године указује на њен значај. Сви пољопривредни произвођачи, код нас и у свету, који силирају сточну храну за исхрану говеда, свиња, коза и оваца могу применити проналазак а да у својој постојећој производњи не мењају ништа.

Силирање применом ове методе разликује се од традиционалног јер се идеално решење заснива на скраћењу аеробне фазе дисања биљака чиме се губици смањују. Односно гас угљен диоксид је активан одмах по додавању сило маси, не распршује се по пољу и врши се додавањем у гасовитом стању или у виду сувог

леда у чврстом стању. Сви материјали за ову примену су присутни на домаћем тржишту. За примену ове технологије потребно је присуство стручног лица у процени потребне количине гаса и најбољег начина апликације у практичним условима на фарми. Ова технологија се може користити за силирање кукуруза а најбоњи резултати се добијају при припреми сенаже луцерке.

Саветодавац за сточарство
Дипл.инж. Драган Јаковљевић

ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА

Увек када се започиње нека производња у сточарству или се проширује постојећа ради се калкулисање са тенденцијом веће економске добити, рачунице са што више финансија а најчешће се запоставља полазна тачка производње у сточарству, а то је добробит животиња.

О томе се мало прича, мало зна, а не ретко произвођачи и не знају да постоји и закон о добробити животиња, да животиње као и људи имају осећања, жеље, потребе.

За успешну производњу у сточарству један од основних услова је очување психо-физичког здравља животиња! Ако су животиње задовољне сигурно ће и квалитет и квантитет свих производа бити одличан.

Права и обавезе власника животиња (члан 6 Закон о добробити животиња) :

“ Право да држи и узгаја животиње имају правно и физичко лице, односно предузетник, који испуњава услове за држање и узгој животиња у складу са овим законом.

Обавеза сваког лица је да брине о животињама, а наручито о животињама чији опстанак зависи непосредно од њега.

Обавеза сваког лица које повреди животуњу дужан је да јој пружи прву помоћ као и да обезбеди пружање помоћи од стране стручног лица. Власник, односно држалац животиња је дужан да :

1. Према животињи приступа са пажњом доброг домаћина и да обезбеди услове за држање и негу животиња које одговарају врсти, раси, полу, старости, као и физичким, биолошким и производним специфичностима и особинама у понашању и здравственом стању животиња;
2. Благовремено обезбеди помоћ ветеринара ако је животиња оболела, при порођају животиње, као и збрињавање болесне, повређене и изнемогле животиње.

Власник односно држалац животиње одговоран је за живот, здравље и добробит животиње и мора да предузима све неопходне мере како би обезбедио да се животињи не наноси непотребан бол, патња, страх и стрес, односно повреда.“

Ово је део закона који пољопривредни произвођачи морају да поштују.

Ево и неких минималних стандарда о условима и гајењу добробити оваца и коза. Основни захтеви за обезбеђење добробити оваца и коза су:

-Ниво исхране адекватан за очување доброг здравља и телесне кондиције;

-Одговарајућа вода ради задовољавања физиолошких потреба;

-Обезбеђење социјалног контакта са другим јединкама исте врсте, обезбеђење довољног простора за стајање, лежање и протезање ногу, заштита од предатора, бола, повреда и болести, заштита од екстремних деловања климатских услова који могу представљати опасност по живот;

Обезбеђење мера предострожности од природних катастрофа, као и опреме и уређаја у стаји који код нормалног коришћења неће узроковати повреде и који ће минимизирати деловање стреса.

Држаоци животиња морају значи да обезбеде конфорне услове животињама и на сваку промену понашања (а која може да буде узрокована психичким поремећајем), обавестити стручно лице. На пример код крава играње језиком је поремећај – хранидбено понашање а узрок може бити рано одбијање телади (престанак сисања), опонашање друге животиње али и наследни фактор. Фактори који поспешују испољавање овог понашања недовољно кабасте хране, везано држање, вештачко напајање, једнолично окружење. Препоруке су слободно кретање грла на пашњаку или испусту најмање неколико сати дневно, онемогућавање визуелног контакта са грлима која испољавају ово понашање,

даваље довољно кабасте хране. Грла са овим поремећајем понашања не би требало користити у репродукцији.

Ово су само неки примери да би се указало не само на значај добробити у повећању производње већ и хуманости држаоца која је полазна и основна тачка ове гране пољопривреде.

Саветодавац за сточарство
Дипл.инж. Верица Лазаревић

РАТАРСТВО И ПОВРТАРСТВО

ПРОИЗВОДЊА РАЖИ

Раж успева у северним крајевима где друге житарице слабо успевају или се уопште не гаје. Код нас се гаји на мањим површинама. Иначе зрно ражи садржи довољно беланчевима које омогућују прављење хлеба који је хранљив, пријатног укуса, мање сварљив од пшеничног, али зато дуже чува свежину и препоручује се прилоком дијеталне исхране јер садржи мање скроба од пшеничног хлеба.

Агроеколошки услови успевања ражи

Раж нема већих захтева према температури, успева и у хладнијим подручјима. Минимална температура за клијање је око 1°C, а оптимална температура је око 25°C. Оптимална температура за вегетативни пораст износи 10-20°C. Без снежног покривача може да издржи и до -35°C.

Раж не троши пуно воде и отпорна је на сушу. Има добро развијен коренов систем који црпе воду из дубљих слојева земљишта. Највеће захтеве за воду има у време интензивног пораста, класања и у почетку наливања зрна. Добро успева на песковитим, тресетним и тежим земљиштима на брдским и планинским подручјима као и на мање плодним, песковитим земљиштима.

Агротехника производње ражи

Раж се гаји у плодореду, наручито на слабо плодним земљиштима. Добре предкултуре су махунарке, окопавине, крмне културе, уљарице и друге културе које се раније скидају и не остављају велике жетвене остатке. Уколико се сеје после раних предкултура врши се заоравање стрњишта а потом предсетвено орање до 30 цм дубине. Основна обрада се обавља непосредно пре сетве.

Што се тиче количине минералних ђубрива, она зависи од плодности земљишта и планираног приноса. Могу се користити стајска или минерална ђубрива, на средње

плодним земљитима за принос од 4,5 – 5 т/ха треба унети око 130 кг азота/ха, 80 – 100 кг фосфора/ха и 80 кг калијума/ха.

Оптималан рок за сетву ражи је друга половина септембра месеца, сеје се сејалицом у редове, на размак од 10 цм. Дубина сетве је 3 – 4 цм, на лакшим земљиштима сеје се дубље а на тежим, влажним земљиштима, плиће. Количина семена за сетву зависи од склопа, квалитета семена, од припреме земљишта и времена сетве.

Нега и заштита ражи је иста као и за пшеницу. Раж у пролеће раније почиње вегетацију и треба почети раније са прихраном. Прихрањује се са 150 – 200 кг КАН-а/ха.

Жетва се обавља као и жетва пшенице, али хедер треба више подићи јер је стабљика ражи висока и еластична, па би могло доћи до загушења у раду комбајна.

Саветодавац за ратарство
Дипл.инж. Миланка Миладиновић

АНТИФРИЗ

Мотор са унутрашњим сагоревањем за погон точкова приликом сагоревања смеше ваздуха и горива претвара топлотну енергију у механичку. Део топлотне енергије претвара се у рад, други одлази са гасовима сагоревања, а преостали део топлоте мора се одвести из мотора преко система за хлађење како би се спречило прегревање и оштећење делова мотора. Без система за хлађење мотор би за неколико минута био уништен сопственом топлотом.

Улога и задаци антифриза

- спречавање корозије коју изазива врела вода – у условима високе температуре вода ступа у реакцију са алуминијумом при чему се ствара водоник који растура структуру метала;
- спречавање површинске корозије тј. не постоји идеално глатка површина, а од степена храпавости зависи и јачина корозивне активности агресивних материја;
- спречавање контактне корозије које настају када расхладна течност у којој се могу наћи честице метала а те честице метала исталожене на алуминијумској површини стварају разлику у потенцијалу која за последицу има такозвану контактну корозију, тј. разлагање алуминијума и стварање ситних рупица;
- спречавање таложења кречњака тј. ако се користи тврда вода, на температурама већим од 60 °С издвајају се каменац – кречњак и други минерали;
- спречавање пенушања тј. пена смањује ефикасност расхладног средства и доводи до парцијалног прегревања

- расхладно средство долази у додир са различитим материјалима (металима, заптивачима и цревима) при чему не сме показивати агресивност, тј. мора бити компатибилна са тим материјалима.

При употреби антифриза треба имати у виду да:

- без инхибитора корозије или с недовољно инхибитора долази до појаве корозије и цурења хладњака и јављања пене у расхладном систему;
- концентровани антифриз поседује смањену заштиту од мржњења (само до – 17 °С) и доводи до прегревања мотора;
- антифриз превише разблажен водом има снижену тачку мржњења и изазива појаву корозије у хладњаку;
- употреба антифриза коме је истекао препоручени временски рок снижава тачку мржњења и доводи до појаве корозије у хладњаку;
- измешани антифризи различитих произвођача који нису компатибилни доводе до појаве желатинозних талоба у систему за хлађење, прегревање мотора и корозију хладњака;
- на тржишту постоји велика понуда некавалитетних антифриза па стога треба куповати од проверених и познатих произвођача на поузданим местима.

**Саветодавац за ратарство
Дипл.инж. Миодраг Симић**

ОСНОВНА ОБРАДА ЗЕМЉИШТА

Правовремена и правилна обрада земљишта од великог је значаја за успешну повтарску производњу, она треба да одржи и поправи структуру, физичко хемијска и микробиолошке особине земљишта. Смењивањем више култура на истој парцели, интезивно ђубреље и наводњавање смањује плодност и структуру земљишта.

Зато ставити акценат на дубоко орање које се изводи у овом периоду године, у зависности од типа земљишта изводи се на дубини од 30-35 цм, са уносом органских и минерални ђубрива.

Ђубрење земљишта зависи од поврћа које желимо да гајимо као и од типа земљишта.

Заоравање стајњака свежег или полузгорелог у количини од 25-30 т/ха обавља се с јесени, а згорелог може и пре садње. Да нам приноси буду високи и стабилни требали би урадити агрохемијску анализу земљишта и добијемо препоруке о врсти и количини ђубрива које су потребне нашим гајеним биљкама у различитим фазама развоја.

Што се тиче примене минералних ђубрива изузетно је важан ниво приступачног азота у земљишту, како би се одредила количина азота коју примењујемо основним ђубрењем или у прихранама. Овако се омогућује правилна и рационална примена ђубрења и добије здравствено безбедно поврће.

Применом прекомерних количина азота биљке бујају формира се већа лисна површина. са већом лисном површином, али кад се код њих формира мањи број плодова и имају лошији укус и теже се чувају.

Значај дубоког орања огледа се у акумуляцији зимске влаге и стварање мрвичасте структуре под утицајем мраза, предност обрађеног земљишта што се с пролећа брзо просуши тако да се на време могу обавити припреме за производњу раног поврћа.

Парцеле на којима је обављено дубоко орање не морају се с пролећа орати једино у случају ако није било усева који су у току лета рано убрани с парцела (закоровљене) и сабијене неопходно је поновити орање. С пролећа орање се обавља плиће и истог дана се обавља дрљање или култивација на 5-10 цм, да би се губљењевлаге свело на минимум.

Припремљено земљиште мора бити растресито тј. мрвичасто како би усеви уједначено никли и постигла равномерност усева. Земљиште морамо више пута култивирати у зависности од закоровљености и типа земљишта. Након садње на сувом и растреситом земљишту обављамо ваљање, како би влага кренула према површини земље.

**Саветодавац за повртарство
Дипл.инж. Драган Мијушковић**

ВАЂЕЊЕ И ЧУВАЊЕ ЦЕЛЕРА

Берба целера коренаша у нашим агро-еколошким условима обавља се у октобру па све до касне јесени, пре појаве јаких мразева. У новембру задебљају корен целера достигне тежину 300-700 гр када је спреман за вађење. Ако се отпрема одмах на тржиште може се продавати и са делом лишћа, а ако се складишти или за прераду лишће се отклања.

Целер се вади по сувом времену, да би се што мање земље задржало на корену што ће олакшати накнадно чишћење од ситних коренчића. Целер коренаш за тржиште се прво чисти од земље и одрежу се сви коренчићи, затим се пере и пакује. Целер за складиште се не пере. На температури 0 степени Ц и са влажношћу ваздуха 97% може да се чува и осам месеци. Не треба га мешати са другим поврћем јер отпушта јак мирис, па други плодови могу да поприме мирис. Поред јаког мириса и велике количине етилена у затвореном простору, које отпушта сво поврће, нарочито оштећени и заражени плодови и плодови који сазревају, па је потребно стално проветравање и контрола ускладиштених производа.

У подрумима коренасто поврће може се да се чува 2-3 месеца, а у траповима и у ровљен целер може да се чува и до 6 месеци. За трапљење целера може да послужи клијалиште или пластеник, где се ископа канал дубине 50-60 цм ширине око 1 м у који се поставља целер. Скида се лишће, оставља се само младо централно и веома је важно да се корење не додирује. Ако се ставља у два реда између корења се насипа и слој земље. И приликом трапљења целера потребно је одстранити механички оштећене и главице на којима су присутни симптоми деловања узрочника болести.

У случају јаких мразева потребно је прекрити биљке агрилом или фолијом да не би дошло до измрзавања.

Саветодавац за повртарство
Дипл.инж. Мира Миљковић

ВОЋАРСТВО-ВИНОГРАДАРСТВО

УЗГОЈНИ ОБЛИЦИ ШЉИВЕ

Добро формиран и правилно одржаван узгојни облик шљиве омогућава сорти да испољи своје позитивне особине.

Комбинована пирамидална круна

За формирање овог узгојног облика потребне су 3-4 године. Прве године саднице без превремених гранчица се прекраћују на 80-90 центиметара. Током вегетације одаберу се младари за будуће скелетне гране првог спрата. Уколико су младари са оштрим угловима гранања обавезно их треба повити. На почетку друге и треће вегетације прекраћује се проводница и одабира преосталих 5-6 скелетних грана.

Када су у питању саднице са превременим гранчицама, у првој вегетацији одаберу се три превремене гране доброг положаја (ни превише високо ни превише ниско и одговарајућег пружања у простору). Оне се прекрате на 2-3 пулољка а остале се у потпуности одстрани. Садницу треба орезати на 20-40 центиметара изнад највише прекраћене гранчице. Даљи поступак је исти као код садница без превремених гранчица.

Ваза (котласта круна)

За разлику од претходног узгојног облика ваза нема проводницу, већ само основне скелетне гране које морају бити добро распоређене у простору, а пожељно је да између њих постоји ветрикално растојање најмање 10-15 центиметара, односно да не полазе из истог рачвишта.

Предности вазе су лако и брзо формирање и одржавање, али овај узгојни облик носи са собом и одређене недостатке као што је повећани ризик од очењивања грана. Проводницу код вазе треба уклонити на почетку треће вегетације јер уколико се то уради раније (на крају прве вегетације) код бујнијих сорти оштрог угла гранања често се дешава да вршна скелетна грана преузме улогу проводнице што доводи до заостајања у развоју преосталих скелетних грана и губитка форме вазе.

Вретенасти жбун и трограни вретенасти жбун

Ови узгојни облици представљају редуковане пирамидалне форме. Скелетне гране најчешће три налазе се само у првом спрату. Дуж проводнице су распоређене полу скелетне гране, носачи родног дрвета и родне гранчице.

Разлика између вретенастог жбуна и трограног вретенастог жбуна је само у томе што је угао скелетних грана првог спрата код вретенастог жбуна 90, а код трограног вретенастог жбуна нешто оштрији, око 60 степени што омогућава лакши прилаз механизацији.

Предност ових узгојних облика је у томе што су приноси по јединици површине у почетним годинама после садње знатно већи од оних који се остваре у засадима са класичним узгојним облицима (пирамида или ваза).

Уколико се произвођачи одлуче за вретенасти жбун као узгојни облик за шљиву калемљену на џенарици, препоручени размак садње је 4-4,5 м између редова, а 2-2,5 м у реду, што одговара густини садње од 900-1250 стабала по хектару.

Саветодавац за воћарство и виноградарство
Дипл.инж. Дејан Јоцић

ГАЈЕЊЕ ДВОРОДНИХ МАЛИНА-НЕГА ЗАСАДА У ПУНОМ РОДУ

У засаду ремонтантних малина у пуном роду(од друге године па до 10-15 године) обављају се уобичајене агротехничке мере :**исхрана (ђубрење), резидба, одржавање земљишта, наводњавање и заштита од болести и штеточина.**

Исхрана (ђубрење) ремонтантних малина

У зависности од рН вредности земљишта користе се кисела или алакална ђубрива. Исхрана ремонтантних малина састоји се од основног ђубрења (изводи се током зиме уношењем 300-400 кг/ха НПК ђубрива одговарајуће формулације) и прихране (обавља се у два наврата: прво у време кретања и пораста изданака са 30 грама по метру дужном УРЕА-е или 50 грама по метру дужном КАН-а и друго пред цветање у јуну са истим количинама ђубрива). Фертигацијом се врши корекција ђубрења. Кроз систем за наводњавање додају се водотопива ђубрива у количини од 40 кг/ха према потреби неколико пута, односно 1,5-2 кг на 1000 литара воде. Најчешће се фертигацијом уносе комплексна ђубрива са додатком магнезијума (14:8:30+2% MgO или 11:7:33+4% MgO+микроелементи) или са мулти кал ђубривима која се користе у фази зрења и бербе плодова. Фолијарна прихрана ремонтантних малина има за циљ да појача исхрану углавном микроелементима или аминокиселинама **и не може** бити основна или једина исхрана биљака.

Резидба ремонтантних малина

Резидба ремонтантних малина подразумева кошење изданака до земље тримерима или косачицама и резидбу воћарским маказама при чему се сав одрезани део износи и спаљује. Резидба ремонтантних малина где остављамо и други род је специфична и најчешће погрешно извођена мера у нашим малињацима. Треба остављати делове изданака до прве бочне гранчице која је донела род(код Полке и Полане то је кратак део изданка, а код Херитица и Ерике тај део изданка достиже метар висине). Изданке би требало остављати искључиво са стране а не целом ширином јер овако остављени изданци не расту увис и углавном се „изгубе“ у маси нових изданака из текуће вегетације па их је тешко наћи и обратити.

Одржавање земљишта у засаду ремонтантних малина

Одржавање међуредног простора може у виду јаловог угара (најчешће), затрављивања међуреда, коришћења хербицида или нека комбинација ова три начина. Јалови угар јесте најчешћи али и систем са доста негативних особина па се све више замењује напреднијим системима попут затрављивања међуреда. Трава се коси, малчира или тарупира на сваких 15-20 дана и оставља се у међуреду као малч или се ставља поред реда на део који се обрађује. Између траве и реда са малинама оставља се појас од око 40 цм са леве и десне стране који се обрађује мотокултиваторима или бочним фрезама и увек треба да буде без корова и у растреситом стању. Корићење хербицида је све више присутно у гајењу малине а о прецизном начину примене и специфичностима деловања хербицида треба се консултовати са стручним лицима.

Наводњавање ремонтантних малина

Норма заливања код малине је око 15 литара по дужном метру система кап по кап, што на 3300 метара редова малине износи око 50 м³/ха воде у једном заливању. Колико наводњавања ће бити током једне сезоне зависи од бројних фактора, где су спољне температуре најзначајније. Препорука је да се код ремонтантних малина уграђују две капајуће цеви- са обе стране реда по једна.

Берба ремонтантних малина

Берба ремонтантних малина траје просечно око 60-70 дана за већину ремонтантних сорти. Почиње средином јула (код сорте Полка) и траје до половине октобра односно до првих хладних дана (код сорти Херитиц и Ерика). Бере се директно у гајбице, не више од два килограма по гајбици. Ремонтантне малине се успешно могу брати и машинским путем- комбајнима, при чему комбајни имају вишеструко већи учинак што знатно појефтиније производњу. Хигијена бербе је веома важна посебно ако се бере у кутијице за свежу потрошњу. Остали поступци са убраним плодовима ових сорти су идентични као и код једнородних сорти. После бербе плодови се транспортују у хладњаче и замрзавају на минус 40° Ц, па се тако замрзнути плодови пребацују у кутије и односе у коморе и чувају на -18° Ц до испоруке. Замрзнуте малине формирају три категорије:роленд , гриз и блок. Тренутно ове замрзнуте малине мешамо са једнородним квалитетним сортама и тако пласирамо, јер су количине занемарљиво мале у односу на ове друге сорте.

Са приносом од 10 т/ха и откупном ценом хладњачара у протеклих неколико година од 1,7 евра/кг зарада је више него добра и мотивише на даље ширење. Трошкови производње малине већ пар година уназад не прелазе 0,7 евра /кг- закључак се сам намеће.

Саветодавац за воћарство и виноградарство
Дипл.инж. Игор Андрејић

ЗАШТИТА БИЉА

ПРОБЛЕМИ У ЗАШТИТИ ВОЋА У 2016-ОЈ ГОДИНИ

Ову годину је обележила блага зима, велике и честе падавине, појава града па је то све утицало на већу појаву болести и штеточина. Давали смо препоруке за подручја где је било појаве града да се обаве третмани бакарним препаратима како би се зацелиле повреде.

Проблеми на коштичавом воћу

На бресквама и нектарнама је било значајне појаве коврцавости листа јер су се рано створили услови за остварење инфекције. Први третман је требало обавити почетком фебруара бакарним препаратима (рано пролећни третман) и када је дошло до појаве прве зелене тачке на вршним ластарима обавити други третман применом фунгицида Syllit, Dakoflo (Elect). Произвођачи који нису обавили ове третмане у засадима су имали појаву коврцавости и касније током вегетације. Када дође до појаве болести потребно је обавити третман фолијарним ђубривима да се биљка опорави зато што заражено лишће опада и појављује се ново лишће током вегетације а то може да исцрпи биљку. Било је појаве лисних ваши и трипса на бресквама. Због хладног периода у време цветања брескве период цветања се продужио и било је потребно обавити два превентивна третмана да би се спречила појава *Monillia laxa*. Такође код вишње је било потребно обавити и три третмана против монилије да не дође до остварења заразе. Било је проблема и са појавом трулежи коштичавог воћа, посебно код брескви па је било потребно обавити више третмана са фунгицидима који су краће каренце као што су Kubik ekstra (каренца 3 дана), Signum (каренца 7 дана), Dional (каренца 7 дана). Било је и појаве смотаваца у коштичавом воћу у брескви и шљиви, имају више генерација. Лет смотаваца смо пратили помоћу феромонских клопки и препоручивали смо када да се обаве третмани применом инсектицида Nurell D, Despot, Grom, Kozma или са инсектицидима регулаторима раста Harpun, Coragen.

Проблеми на јабучастом воћу

На јабучастом воћу честе падавине и повољне температуре омогућиле су остварење инфекције од *Erwinia amylovora*, бактериозне пламењаче. Највећа појава болести је била на дуњама, затим крушкама и најмање на јабукама. Наша препорука је била да се обаве превентивни третмани у фази цветања воћа бакарним препаратима у мањим концентрацијама. Када се оствари зараза потребно је обавити механичко одстрањивање заражених ластара и 20-30 цм здравог ткива, и после обавити третман применом фунгицида Mikal flach, Fostonic, Legat, Profiler, Verita на бази а.м. fosetil-aluminiuma. Било је и појаве чађаве пегавости и краставости на јабукама. Ми смо пратили дозрелост аскоспора и метеоролошких података и давали смо препоруке за третмане па

произвођачи који су пратили наше препоруке нису имали већих проблема. Такође је било и појаве пепелнице на јабукама које осетљивих сорти, обављен је и механички третман и фунгицидима.

Од штеточина највећи проблем је била крушкина бува . Било је доста генерација, због тоглог пролећа и лета и било је потребно обавити више третмана него ранијих година. Препорука је била да се третмани обаве применом инсектицида на бази а.м. abamectrina (Vertimec, Abastate, Vertigo, Kraft), Voliam targo, регулаторима раста Harpun (Lascar), Coragen Apache и њиховим комбинацијама. Обавезно је било коришћење и минералних уља због спирања медне росе. Због јаког интензитета напада крушкине буве обављена је и зелена резидба како би се механички одстранили вршни ластари на којима је био и најачи напад. Такође је битно користити и велике количине воде приликом обављања третмана најмање 1000 л воде/ха.

ЗАШТИТА ВОЋА У НОВЕМБРУ МЕСЕЦУ

У току 2016. године је било појаве болести и штеточина у јачем интензитету потребно је применити непестицидне мере у воћњацима: сакупити опало лишће, мумифициране плодове из крошње и са земље, уклонити суве, поломљене гране. Уклоњене биљне делове изнети из воћњака и спалити. На овај начин се смањује популација патогена за наредну годину. Проузроковачи многих економских значајних болести презимљавају у пупољцима, рак-ранама, трулим органима (опалом лишћу, мумифицираним плодовима), у пукотинама коре, у зараженим гранчицама. Ако има заражених стабала више од жилогриза потребно је таква стабла извадити, изнети из воћњака и обавезно спалити. У рупе где су извађена стабла потребно је ставити неки од земљишних инсектицида: Gamit, Galition, Forse, Goldor Bait. Ову меру је потребно спровести због тога што се на коренима који су остали у земљишту и у земљишту има разних развојних стадијума жилогриза који се морају уништити земљишним инсектицидима. На местима где су извађена стабла не треба поново садити вишње..

После извршених непестицидних мера потребно је обавити јесење третирање воћа. Јесење третирање треба обавити када опадне више од две трећине листа, да би се заштитили ожиљци који настају при опадању лишћа и да се онемогући продор патогена током јесени и благих зимских месеци. Третирање воћа после бербе се обавља због смањења инфекционог потенцијала проузроковача болести:

На коштичавим воћним врстама :

-*Taphrina deformans* - проузроковач коврцавости листа брескве -*Monilia spp.* – проузроковач сушења цветова гранчица коштичавог воћа -*Clasterosporium carpophyllum* проузроковач шупљикавости лишћа и краставости кајсије -*Pseudomonas mors prunorum* – рак коштичавог воћа

На јабучастим воћним врстама:

-*Erwinia amylovora* - проуроковач бактериозне палежи - *V.pyrina*-проузроковач чађаве краставости крушке-*Nectia galligena* –проузроковач рак рана на воћкама

За третирање се користе фунгициди на бази а.м. бакар :

-Bakar oksihlorid -50 -1,5%-Cuproxat -0,5-0,6%-Bakrocid S 50; Bakarni kreč-50, Kupragrin -0,75%-Nordox 75 WG -0,2%

Пре третирања прочитати упутство за употребу и придржавати се дозвољених концентрација. Квалитет третирања треба да буде добар, свака гранчица мора да буде добро истретирана да би препарат допро до сваке пукотине, да воћке буду добро окупане.Третирање обавити по мирном времену када су температуре преко 10 степени.

Саветодавац за заштиту биља
Дипл.инж. Љиљана Јеремић

ВРСТЕ ЗАДРУГА У ПОЉОПРИВРЕДИ

Према примарној пословној активности задруге се могу поделити на:

- Пољопривредне производне задруге;
- Маркетинг задруге;
- Набавне задруге;
- Потрошачке задруге;
- Услужне задруге;

Пољопривредне производне задруге. Чланови задруге заједнички обављају производњу на земљишту које је у заједничком власништву Совјетски Савез, земље централне и јужне Америке. У Израелу постоје овакви облици задруга под називима кибуци и мошави. Новији тип овог облика задруге назива се „ Локално подржана пољопривреда“ (ЦСА – Цоммуниту суппортед агркултуре) и шире је примењен у САД

Маркетинг задруге. Примарна функција је пласман производа чланова задруге на тржишту. Широки спектар оваких задруга. Неке од њих се баве само преговарањем са купцима (постизања што више цене). Као друга крајност постоје задруге које се баве класирањем, прерадом, паковањем, складиштењем, транспортом и продајом пољопривредних производа Према искуству развијених земаља, маркетинг задруге су најважније у области производње млека (САД 86%)

а потом и стали пољопривредни производи (САД, памук 56%, шећер 55%, житарице и уљарице 35% итд.)

Набавне задруге снабдевају своје чланове квалитетним материјалом по најприступачнијим ценама на тржишту. Удруживањем већег броја оваквих задруга настаје могућност да самостално покрену производњу пољопривредних инпута (једно међурегионално задружно друштво у САД учествује у производњи и снабдевању пољопривредника са минералним ђубривима са целих 42 % на националном нивоу) У власништву ових задружних друштава налазе се често и рафинерије нафте, фабрике сточне хране, па чак и истраживачки институти и лабораторије. Најчешће их оснивају: пољопривредници, потрошачи и друге пословне организације, како би обезбедили шири спектар специјализованих услуга. Могу се основати као сегмент или подсегмент постојећих маркетинг или набавних задруга. У пољопривреди услужне задруге обезбеђују разне типове услуга као што су на пример: сушење житарица, складиштење пољопривредних производа у силосима или хладњачама, млевење житарица, транспорт, вештачко осемењавање у сточарству, и друго.

Кредитне задруге, задружне банке и други облици финансијских организација у задружном сектору карактеристични су и за врло развијене земље са јаком привредом. Међу истакнутим задружним банкама у Европи су француска Цредит Агриколе, немачке ДЗ Банк АГ и ВГЗ Банк АГ, 156 холандска Рабобанк Гроуп и аустријска Раиффеисенбанк.

Иако ове банке у својим матичним земљама послују као задружне банке, поштујући задружне принципе, као што је случај са Аустрија'с Раиффеисен Банкинг Гроуп у другим земљама оне могу пословати у форми незадружних банака. Тако групација Раиффеисен Банк Интернационал АГ послује у Србији као универзална банка, иако је њен већински власник аустријска задружна банка.

Саветодавац за заштиту биља
Дипл.инж. Ружица Ђукић

Поштовани пољопривредни произвођачи, уколико желите да купите или продате одређене пољопривредне производе (воће, поврће, житарице или живу стоку) посетите сајт [Агропонуда](#) или нам се обратите лично у просторије ПССС Јагодина ДОО, Капетана Коче 21.

AGROPONUDA
 BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

PRONADI PONUDU

Ponuda poljoprivrednih proizvoda

Proizvod: Grad: **Pronađi**

Proizvod	Količina	Posudač	Grad
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

POIŠTI PROIZVOD

<http://www.agroponuda.com>

Cene povrća - zelene pijače u Srbiji za period 24. - 30.10.2016. godine

Jedinica mere (dnl / kg)	CENTRALNA SRBIJA											VOJVODINA	DOMINANTNE CENE									
	Beograd	Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Piroć	Šumadije	Vranje	Zajčar			Kikinda	Novi Sad	Parčevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRIJLA	CENTRALNA SRBIJA
Štamija (Green beans)	150	150	200	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Brokoli (Broccoli)	200	150	200	150	200	150	200	150	200	150	200	150	200	150	200	150	200	150	200	150	200	150
Karfi (Cauliflower)	100	80	70	80	100	50	40	80	120	50	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Kristina-komfion (Baby cucumber)	150	150	120	100	120	100	100	120	100	120	100	120	100	120	100	120	100	120	100	120	100	120
Kristina-salati (Cucumber for salad)	100	120	90	100	90	80	100	80	100	80	100	80	100	80	100	80	100	80	100	80	100	80
Krompir (Potato)	70	60	30	35	50	45	50	50	40	40	30	50	50	60	40	40	40	40	40	40	40	40
Kupus (Cabbage)	40	40	25	15	30	20	35	25	20	30	50	30	20	30	20	40	25	30	25	30	20	25
Luk bel (Garlic)	500	500	500	450	500	500	400	600	400	400	500	700	400	500	700	400	500	500	500	400	500	400
Luk crni (Onion)	60	60	30	30	40	40	50	50	50	40	50	40	70	50	40	50	40	50	40	50	40	50
Paprika-bubur (Pepper-bubur)	150	150	80	80	120	120	120	120	120	120	120	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Paprika-citavi (Pepper-citavi)	180	150	60	100	120	80	60	100	70	60	100	70	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Paradajz (Tomato)	100	100	80	100	100	80	100	80	80	100	80	80	100	130	100	100	100	100	100	100	100	100
Pešani-beli (Beans white)	400	300	250	300	220	240	250	250	200	200	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Patlićan (Eggplant)	80	80	50	60	60	50	60	30	60	70	60	70	60	80	60	80	60	80	60	80	60	80
Pržjak (Pea)	80	80	70	90	130	100	110	70	100	120	100	120	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Špinat (Spinach)	120	120	120	140	150	200	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120
Trnce (Dactyl)	150	120	40	70	100	100	90	120	100	80	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Zelena salata-komfion (Lettuce-spec)	50	60	40	30	40	40	40	40	40	40	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Sargam (Carrot)	80	60	70	50	60	50	50	50	50	50	50	50	50	60	80	45	50	50	50	50	50	50

Cene žive stoke - stočne pijače u Srbiji za period 24. - 30.10.2016. godine

Jedinica mere (dnl / kg)	Jedinica mere (dnl / kg)	Jedinica mere (dnl / kg)	CENTRALNA SRBIJA											VOJVODINA	DOMINANTNE CENE								
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Piroć	Šumadije	Vranje	Zajčar	Kikinda			Novi Sad	Parčevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRIJLA	CENTRALNA SRBIJA
Blatni	>500kg	SM	200	150	130	200	150	130	200	150	130	200	150	130	200	150	130	200	150	130	200	150	130
Duple	svetozirne	se rase	200	280	250	280	300	300	260	300	300	260	300	300	260	300	300	260	300	300	260	300	300
Jagnjad	svetozirne	se rase	280	280	250	280	300	300	260	300	300	260	300	300	260	300	300	260	300	300	260	300	300
Jarad	svetozirne	se rase	200	170	200	180	230	200	200	240	200	200	240	200	200	240	200	200	240	200	200	240	200
Juređ	350-400kg	se rase																					
Juređ	>400kg	se rase																					
Koce	svetozirne	se rase	125	130	150	120	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
Krane za kuniće	svetozirne	HF																					
Krane za kuniće	svetozirne	SM																					
Krnaže za kuniće	>100kg	se rase	135	130	100	90	115	140	150	150	140	150	150	140	150	150	140	150	150	140	150	150	140
Ovca	svetozirne	se rase	170	130	130	120	150	110	130	160	150	110	130	160	150	110	130	160	150	110	130	160	150
Prasad	15-25kg	se rase	170	170	170	180	240	180	180	220	180	200	165	180	200	165	180	200	165	180	200	165	180
Prasad	<15kg	se rase	200	180	190	240	190	230	230	190	200	165	190	200	165	190	200	165	190	200	165	190	200
Teđal	80-150kg	HF	330																				
Teđal	80-150kg	SM	410																				
Trifonici	80-120kg	se rase	160	160	150	160	150	160	110	160	150	155	145	160	150	155	145	160	150	155	145	160	150
Trifonici	>120kg	se rase	155	150	120	140	130	100	140	130	100	140	130	100	140	130	100	140	130	100	140	130	100
Špižad	svetozirne	se rase	200	200	160	160	200	210	210	200	210	200	210	200	210	200	210	200	210	200	210	200	210

Cene žive stoke - stočne - pijače u Srbiji za period 24. - 30.10.2016. godine

Jedinica mere (kg)/kg Težina/ klasa uzrast	Centralna Srbija										Vojvodina					Dominantna cena Srbija
	Baograd	Cacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pozarevac	Smederevo	Zafetar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	
Bovini																
>500kg SM			220													
svetozelne	200	150	130													
svetozelne	280	280	250	280	300	300	300	300	260	280	270	250				280
svetozelne	200	170	200	180	230	200		240			220					200
350-400kg																
svetozelne					200						220	240				
svetozelne	125	130	150	120				140								
svetozelne												140				
Kvane za klanje																
svetozelne																
Kvane za klanje																
svetozelne				140	150	150	140									150
>100kg	135	130	100	90	115											115
svetozelne																
svetozelne	170	130	130	120	150	150	130	160	150	110	100					
svetozelne																
16-25kg	170	170	160	170	180	240	180	180	180	220	180	200	165			180
svetozelne																
<=15kg	200	180		190	240	190		230			190	200				
80-160kg																
svetozelne	320															
svetozelne	410			350	360	350	370									350
svetozelne																
80-120kg	160	160	150	160	150	160	110									160
svetozelne																
>120kg	155	150		120	140	130	100									140
svetozelne																
svetozelne	200	160	160	200	210											200